

Література:

1. Норт Д. Институты, Институциональные изменения и функционирование экономики. М.: Фонд экономической книги «Начала», 1997 URL: <https://gtmarket.ru/library/basis/6310/6311> (дата звернення: 28.10.2021)

2. Чальцева О.М. Публічна політика: теоритичний вимір і сучасна практика. Монографія. Вінниця, 2017. URL: [http://idpnan.org.ua/files/chaltseva-o.m.-publichna-politika-teoretichniy-vimir-i-suchasna-praktika - d .pdf](http://idpnan.org.ua/files/chaltseva-o.m.-publichna-politika-teoretichniy-vimir-i-suchasna-praktika-d.pdf) (дата звернення: 01.10.2021)

УДК 323.23:811.161.2

*Стеблина Н. О., д. політ. н., доцент,
проф. кафедри журналістики та
соціальних комунікацій*

АЛГОРИТМ ВИЯВЛЕННЯ МАТЕРІАЛІВ ІЗ ОЗНАКАМИ ЗАМОВНОСТІ У ТЕЛЕГРАМ-КАНАЛАХ ПОПУЛЯРНИХ УКРАЇНСЬКИХ ЗМІ

Донецький національний університет імені Василя Стуса

Матеріали із ознаками замовності залишаються актуальною проблемою популярних українських ЗМІ, хоча у передвиборчий період їхня кількість й може бути незначною. Так, моніторинги українських професійних медійних організацій показують численні порушення у загальноукраїнських онлайн-ЗМІ [1], на центральних телеканалах [2], регіональних газетах та на сайтах [3]. Однак, усі ці моніторинги здійснюються експертами вручну, без використання можливостей комп'ютерного аналізу даних. Тим часом, як формалізація виявлення матеріалів із ознаками замовності можлива і здатна значно прискорити роботу експертів, що займаються цим видом діяльності. Тож у цій роботі продемонструємо алгоритм виявлення матеріалів із ознаками замовності за допомогою комп'ютерної програми (мова Python), який працюватиме із контентом телеграм-каналів популярних українських ЗМІ. Зазначимо, що запропонований алгоритм є продовженням роботи над зазначеною темою (див. [4]) і має на меті не замінити ручну обробку матеріалів, а допомогти у цій роботі.

Актуальність та практична цінність цієї роботи полягає в тому, що запропонована комп'ютерна програма здатна пришвидшити обробку інформації для експертів, що займаються пошуком маніпуляцій у ЗМІ, а також збільшити обсяг вибірки. Окрім того, через те, що комп'ютерна програма працює з Телеграмом, це також спрощує процедуру парсингу текстів (через те, що html-код для Телеграму однаковий для всіх каналів, а завантаження історії каналу доступне для всіх користувачів).

Виявлення матеріалів із ознаками замовності та політичних маніпуляцій в українських ЗМІ є популярним напрямом досліджень. Оскільки джінса постійно еволюціонує, науковці час від часу знаходять нові її типи або ж визначають певні її особливості, залежно від типу видань та ситуації. Так,

дослідниця В. Стекольщикова, вивчає тип інвестиційної «джинси» (замовних журналістських розслідувань) [5, с. 209]. Ю. Михайлова та М. Нетребя описують особливості іміджевої джинси в регіональних ЗМІ [6, с. 158]. М. Онищук навіть стверджує, що в українських реаліях політична журналістика поступово перетворюється на джинсу [7]. Дослідники знаходили також численні приклади матеріалів із ознаками замовності під час передвиборчих кампаній [8].

У цій роботі сконцентруємо увагу на тому, яким може бути алгоритм виявлення подібних матеріалів – у телеграм-каналах провідних ЗМІ. Метою дослідження буде – запропонувати та описати цей алгоритм, а також створити комп'ютерну програму для цього.

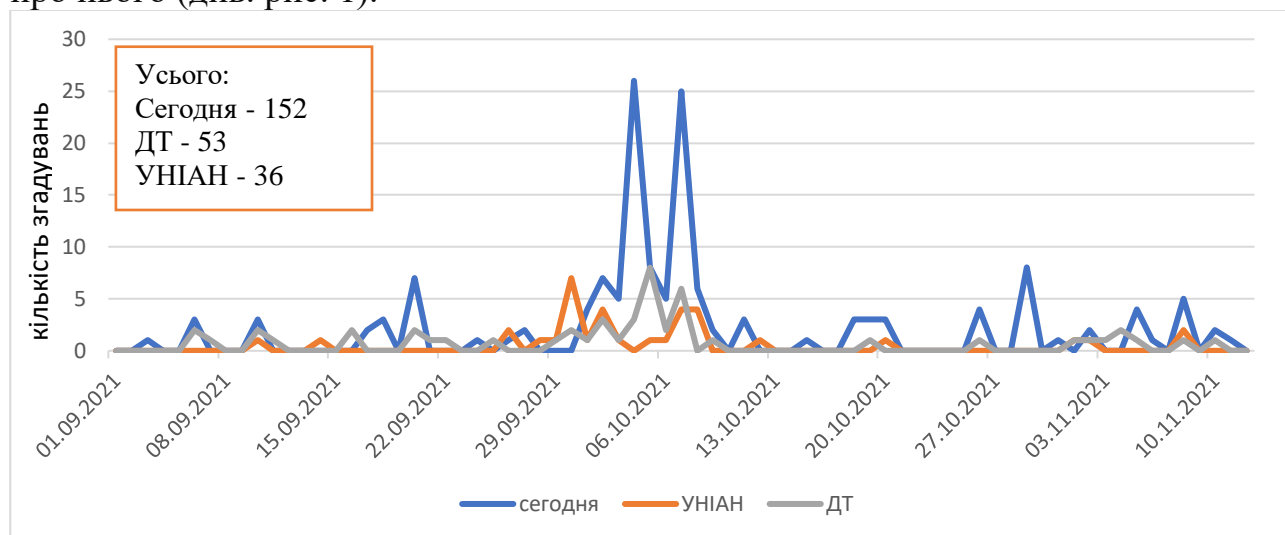
Отже, алгоритм виявлення матеріалів із ознаками замовності такий:

1) експортування історії каналу; 2) парсинг отриманих html-документів; 3) розподіл отриманого змісту по днях; 4) укладання словника політичних акторів; 5) укладання рейтингу згадуваності політичних акторів; 6) візуалізація даних; 7) інтерпретація даних.

Комп'ютерна програма на даному етапі розробки охоплює 2, 3 та 5 етапи. Завантажити програму можна на профілі автора в GitHub¹.

Опишемо застосування програми для виявлення матеріалів із ознаками замовності про Д. Разумкова (телеграм-канали «Сьогодні», «УНІАН», «Дзеркало тижня»).

Комп'ютерна програма дозволяє відстежити динаміку появи матеріалів про нього (див. рис. 1).

Так, ми бачимо, що найбільше про політика писали на телеграм-каналі «Сьогодні». Якщо відстежувати згадки по днях, то ми також зможемо знайти випадки, коли на цьому каналі про Разумкова писали, а на інших каналах – ні. Таких випадків – більше шести, що може свідчити про наявність матеріалів із ознаками замовності саме у ці дні. Прикладом такого матеріалу може бути

¹ <https://github.com/steblinka>

допис «Разумков потролив Тищенка і зробив несподівану пропозицію», опублікований 29 жовтня.

Більш детальний аналіз дописів телеграм-каналу показує надмірну увагу до постаті Разумкова у плані дискусії довкола законопроекту про олігархів, конфлікту Разумкова із Арахамією тощо. Також показовою є значна кількість публікацій у зв'язку із відставкою політика, що говорить про намагання нав'язати певну точку зору своїм читачам щодо цієї події.

Аналогічно можемо звертати увагу й на малу кількість дописів про Разумкова на телеграм-каналі «УНІАН». Тут навпаки може йтися про замовчування деяких тем. Це можна бачити у випадках, коли «Сьогодні» та «ДТ» згадують про нього, а «УНІАН» - мовчить.

Висновки

Таким чином ми бачимо, що алгоритм комп'ютерного аналізу телеграм-каналів провідних ЗМІ дає змогу створити допоміжний інструмент для експертів, що аналізують матеріали із ознаками замовності. Так, зіставляючи результати аналізу динаміки згадуваності окремих політиків, можливо знайти як приклади надмірної уваги до певних персон (що може свідчити про надмірну лояльність, просування), так і приклади замовчування певних тем.

Найбільш показовими результати роботи програми будуть у випадках резонансних подій (як-от відставка Разумкова), а також у під час намагання певних видань виводити або повертати на політичну арену деяких політиків. Окреслена програма дає змогу продемонструвати такі намагання у випадку телеграм-каналу «Сьогодні».

Список літератури:

1. Джинса в онлайн-медіа. Моніторинговий звіт – третій квартал 2021 року. ІМІ. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/dzhynsa-v-onlajn-media-monitoringovyj-zvit-tretij-kvartal-2021-roku-i41582> (дата звернення 20.11.2021)
2. Красовська З. Телевізійна взаємодопомога Порошенка та Ахметова. Моніторинг теленовин 1–6 листопада 2021 року. Детектор медіа. URL: <https://detector.media/shchodenni-telenovini/article/193986/2021-11-19-televiziyna-vzaiemodopomoga-poroshenka-ta-akhmetova-monitoring-telenovyn-16-lystopada-2021-roku/>
3. «Велике будівництво», «замовні» привітання та коментарі Пєскова – як джінсували регіональні ЗМІ. Аналітичний звіт за вересень 2021 року. ІДПО. URL: <https://idpo.org.ua/reports/4352-velike-budivnictvo-zamovni-privitannya-ta-komentari-pyeskova-yak-dzhinsuvali-regionalni-zmi-analitichnij-zvit-za-veresen-2021-roku-chastina-1.html>
4. Стеблина Н. Способи репрезентації політичних акторів в українському цифровому політичному дискурсі. "Вісник НЮУ імені Ярослава Мудрого". Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. Вип. 3(46). С. 192–205.
5. Стекольников В. Оксюмороністичний симбіоз: чи існує інвестиційна джінса? Науковий вісник Ужгородського університету : серія: Філологія. 2019. Вип. 2(42). С.209-213
6. Михайлова Ю. Нетреба, М. Іміджева "джінса" в друкованих виданнях Маріуполя. Регіональні ЗМІ України: історія, сучасний стан та перспективи розвитку : матеріали Регіон. наук.-практ. інтернет-конф., м. Старобільськ, 20–22 бер. 2017 р. / гол. ред. А. О. Галич. – Старобільськ : ЛНУ ім. Т. Шевченка, 2017. С. 155–159.
7. Онищук М. Політична джінса на службі українських олігархів. Вісник Книжкової палати : наук.-практ. журн. 2019. № 8. С. 17-23.

8. Махінько В. Стратегії формування позитивного іміджу регіонального політичного лідера: інструменти створення «джинси». Масова комунікація у глобальному та національному вимірах. 2016. Вип. 5. С. 49-54.

УДК 351:314.15]:[616-036.21:578.834](477)

*Урадник І.О., здобувач освіти,
Польовий М.А., д. політ. н., професор,
професор кафедри політології та
державного управління*

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ЗОВНІШНІМИ МІГРАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Донецький національний університет імені Василя Стуса

Пандемія COVID-19 створила нові виклики та загрози для урядів усіх країн світу, зокрема і для України. Суттєвий вплив пандемії на мобільність громадян та на міграційний вимір загалом зумовив вироблення дієвих рішень в сфері державного управління міграційними процесами.

Починаючи з 12 березня 2020 р. Україна почала вводити обмеження на перетин державного кордону та міжнародного транспортного сполучення. Пізніше, 26 березня 2020 р. президент України В. Зеленський заявив про повне закриття кордону та припинення всіх пасажирських перевезень з 27 березня 2020 р [1]. Такі дії призвели до масового скупчення мігрантів на кордонах України і її сусідніх держав. Перетин кордону ускладнювався і через протиепідеміологічні заходи. Затримки відбувались і тому, що пропуск через кордон дозволявся виключно на автотранспорті. Через те, що абсолютна більшість мігрантів на кордоні була без власного транспорту Державній прикордонній службі України довелося організовувати автобусні рейси для піших мігрантів [1].

Потребувала державної підтримки й інша частина мігрантів, яка перебувала далеко за межами України та опинилась в «пастці». Міністерство закордонних справ України (МЗС) відзначилося швидкою реакцією, для українців, які опинились в «пастці», було розроблено та впроваджено програму «Захист», в рамках якої посольства та генеральні консульства в усьому світі забезпечували такою допомогою: вирішення питань з простроченими документами/дозволами/візами на перебування в іноземній країні; задля захисту законних інтересів громадян відбувалася співпраця з правоохоронними органами країн перебування; інформування про всі можливості повернення до України та зміни епідеміологічної ситуації в країні перебування або впровадження надзвичайних режимів; проводились консультації по вирішенню побутових питань та охорони здоров'я мігрантів; співпраця з місцевою владою